

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 18 april 1996 berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 1995/96:150 Ekonomisk vårproposition med förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, ändrade anslag för budgetåret 1995/96, m.m. jämte motioner i de delar som berör resp. utgiftsområde.

De delar av propositionen som utskottet yttrar sig över är avsnitt 4.6. såvitt avser utgiftsområdena 8, 10–12 samt socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten, avsnitt 6.3 och avsnitt 6.6 såvitt avser litt. D.

Utskottet yttrar sig vidare i motsvarande delar över motionerna 1995/96:Fi78 yrkande 5, 1995/96:Fi79 yrkandena 4–7, 12 och 13, 1995/96:Fi80 yrkandena 6, 10–13, 1995/96:Fi81 yrkandena 4, 32, 34, 35, 41 och 52, 1995/96:Fi82 yrkandena 2–4 och 7, 1995/96:Fi88, 1995/96:Fi89, 1995/96:Fi97 yrkandena 3–11, 1995/96:Fi98 samt 1995/96:Fi100.

Inledning

I propositionen föreläggs riksdagen ett förslag till beslut om ett statligt utgiftstak för åren 1997–1999. Utgiftstaket omfattar utgifterna på statsbudgeten exklusive utgifter för räntor på statsskulden men inklusive utgifterna för de socialförsäkringar som redovisas vid sidan av budgeten.

Regeringen anger i propositionen att det för att nå tidigare uppställda mål för de offentliga finanserna åren 1997 och 1998 krävs budgetförstärkningar utöver det s.k. saneringsprogrammets 118 miljarder kronor. I propositionen föreslås därför ytterligare budgetförstärkande åtgärder till ett sammanlagt belopp om 10 miljarder kronor år 1997 och ytterligare 12 miljarder kronor år 1998. Det utgiftstak för staten som föreslås för åren 1997–1999 fördelas på de av riksdagen fastställda utgiftsområdena och socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för samtliga utgiftsområden.

Socialförsäkringsutskottet kommer fr.o.m. nästa riksmöte att bereda utgiftsområdena 8. Invandrare och flyktingar, 10. Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 11. Ekonomisk trygghet vid ålderdom, 12. Ekonomisk trygghet för familjer och barn samt socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten.

Vid beräkningen av utgiftsområdena 10–12 och socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten har regeringen pekat på ett flertal olika utgifter för förmåner och ersättningar som kan bli föremål för besparingar för att den av regeringen föreslagna ramen för utgifter inom resp. utgiftsområde inte skall överskridas. Däremot läggs nu inte fram några förslag till lagändringar i förmånssystemet utan sådana förslag kommer senare att föreläggas riksdagen. Frågan om hur besparingarna inom resp. utgiftsområde skall genomföras kommer därför att beredas ytterligare inom regeringskansliet och bli föremål för kommande riksdagsbeslut. Av dessa skäl har utskottet avstått från att närmare gå in på hur besparingarna inom resp. utgiftsområde skall uppnås såväl när det gäller propositionen som motionerna i dessa delar.

I några motioner, Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkandena 10–11, Fi89 av Inger Segelström m.fl. (s) samt Fi100 av Margareta Andersson och Ingbritt Irhammar (c), efterlyses eller begärs konsekvensanalyser i skilda avseenden. Utskottet, som erinrar om riksdagens tillkännagivanden i dessa frågor med anledning av utskottets betänkande 1994/95:SfU20 samt finansutskottets betänkande 1994/95:FiU1, anser dock att något särskilt ställningstagande från riksdagens sida i nuläget inte är påkallat i denna fråga. För utskottet framstår det närmast som självklart att regeringen i samband med kommande propositioner måste ge riksdagen en utförlig redovisning av konsekvenserna såväl ur fördelnings- som jämställdhetssynpunkt för de olika grupper som berörs av förslagen. Även konsekvenserna för andra utgiftsområden t.ex. utgiftsområde 18 som omfattar utgifter för bostadsbidrag, liksom konsekvenserna för kommunerna, måste analyseras när besparingar i socialförsäkringens förmånssystem görs.

Utgiftsområde 8: Invandrare och flyktingar

Utgiftsområdet omfattar den statliga flykting-, invandrings- och invandrapolitiken. Invandrapolitiken ingår dessutom indirekt i de flesta andra utgiftsområden. De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår enligt regeringen under år 1996 till 6,4 miljarder kronor, varav för asylsökandes försörjning 1,2 miljarder kronor och för statlig ersättning till kommunerna för flyktingmottagande 4,3 miljarder kronor. Regeringen föreslår en preliminär beräkning för utgiftsområdet för år 1997 till 3 368 miljoner kronor, för år 1998 till 3 487 miljoner kronor och för år 1999 till 3 350 miljoner kronor.

Enligt regeringen påverkas utgifterna främst av hur många asylsökande och anhöriga till dessa som söker sig till Sverige, hur lång asylutredningstiden är och slutligen av hur många utlänningar som beviljas uppehållstillstånd. Antalet asylsökande och antalet flyktingar med uppehållstillstånd som tas emot i kommunerna har enligt regeringen efter en kraftig uppgång under första delen av 1990-talet minskat under det senaste året. Därmed minskar kostnaderna inom utgiftsområdet.

I motion Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m) anser motionärerna att mer kan göras inom utgiftsområdet. I yrkande 5 begärs att riksdagen godkänner att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet för år 1997 fastställs till 3 161

miljoner kronor, för år 1998 till 3 274 miljoner kronor och för år 1999 till 3 131 miljoner kronor.

I motion Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) ställer sig motionärerna kritiska till besparingarna. Motionärerna framhåller att om utlänningslagen tillämpades korrekt av invandringsmyndigheten skulle utgiftsramen för området behöva ökas kraftigt. Motionärerna står fast vid sin bedömning från januari 1995 att besparingar inom området inte kan göras utan att asylsökandes rättigheter åsidosätts. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om det anförda.

Utskottet, som konstaterar att några besparingar inom området inte föreslås utan att utgiftsminskningarna är en följd av regeringens bedömning avseende antalet asylsökande och hur många som får uppehållstillstånd, anser att regeringens förslag till preliminär beräkning för utgiftsområdet för åren 1997–1999 bör godtas och avstyrker bifall till motion Fi78 yrkande 5. Utskottet avstyrker också bifall till motion Fi80 yrkande 6.

Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgiftsområdet omfattar socialförsäkringsförmåner som lämnas vid ohälsa. Förmånerna ges i form av dagersättningar såsom sjukpenning, rehabiliteringsersättning, närståendepenning samt vissa yrkesskadeersättningar. Därutöver ingår folkpension och pensionstillskott i form av förtidspension i utgiftsområdet. Inom detta område redovisas även administrationskostnaderna för socialförsäkringen, dvs. anslagen till Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. Statens utgifter inom området kan beräknas uppgå till ca 39 800 miljoner kronor år 1996.

I propositionen föreslår regeringen att utgiftsområdet preliminärt beräknas till 36 186 miljoner kronor år 1997, 37 591 miljoner kronor år 1998 och 39 357 miljoner kronor år 1999.

Regeringen har vid sin beräkning utgått från att besparingsåtgärder genomförs inom utgiftsområdet i syfte att uppnå utgiftsminskningar enligt sänkingsprogrammet och för att finansiera överskridanden av anslag under innevarande budgetår. Vidare har regeringen utgått från att ytterligare budgetförstärkningar genomförs inom utgiftsområdet. I beräkningarna har även beaktats att resursförstärkningar, motsvarande 40 miljoner kronor år 1997, tillförs Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna till följd av administrativa merkostnader i samband med genomförande av ändrade regler inom socialförsäkringsområdet.

De nämnda åtgärderna avser enligt vad som anges i propositionen att den sjukpenninggrundande inkomsten fr.o.m. år 1997 skall beräknas i enlighet med de förslag som Sjuk- och arbetsskadekommittén redovisat i sitt delbetänkande (SOU 1995:149) Försäkringsskydd vid sjukdom. Vidare avser regeringen att fr.o.m. samma år förlänga arbetsgivarperioden i sjukförsäkringen från 14 till 28 dagar.

Regeringen avser vidare att göra en översyn av effekterna av de senaste årens rehabiliteringssatsningar. I avvaktan på resultatet av en sådan översyn

bör enligt regeringen den ram som försäkringskassorna har till förfogande för köp av yrkesinriktad rehabilitering tillfälligt minska med 200 miljoner kronor per år under åren 1997–1998. Beträffande försäkringskassornas särskilda medel för upphandling av medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser från hälso- och sjukvården aviseras en neddragning med 185 miljoner kronor år 1997 och 200 miljoner kronor per år under åren 1998–1999.

I beräkningarna ingår också att ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen och närståendepenningen höjs till 80 % fr.o.m. år 1998. Höjningen av ersättningsnivåerna avses bli finansierad genom bl.a. förändringarna i beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst, vilka beräknas ge 980 miljoner kronor i besparingar per år fr.o.m. år 1998 och fördelar sig lika mellan sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen.

I motion Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 5 begärs att riksdagen beslutar godkänna den preliminära beräkningen för samtliga utgiftsområden i enlighet med vad som anförts i motionen. Motionärerna föreslår att ramen för utgiftsområde 10 fastställs till 35 515 miljoner kronor år 1997, till 36 261 miljoner kronor år 1998 och till 37 987 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar en förlängd sjuklöneperiod liksom planerna på att höja kompensationsnivån i sjukförsäkringen och att minska resurserna för försäkringskassornas köp av tjänster för yrkesinriktad rehabilitering. De accepterar ändrad beräkning av sjukpenninggrundande inkomst i enlighet med Sjuk- och arbetsskadekommitténs förslag, men vill att denna inkomst räknas på ett genomsnitt av de senaste 24 månadernas inkomster. Enligt motionärerna är det också möjligt att minska kostnaderna i socialförsäkringen genom ökad kontroll och skärpta regler. Vidare föreslås en översyn av de myndigheter som tillhör Socialdepartementet i syfte att minska deras kostnader.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Fi79 yrkande 4 att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för olika utgiftsområden, som enligt vad utskottet upplysts om skall vara 37 286 miljoner kronor år 1997, 38 691 miljoner kronor år 1998 och 40 457 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar en förlängning av sjuklöneperioden eftersom företagen inte avses bli kompenserade fullt ut (yrkande 5 delvis). Vidare avvisar de en minskning av resurserna för såväl försäkringskassornas köp av yrkesinriktade rehabiliteringstjänster som särskilda medel för upphandling av medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser från hälso- och sjukvården. De anser att medlen för dessa ändamål skall fördubblas. Därigenom uppnås betydande vinster, varför någon budgetbelastning inte uppkommer. Motionärerna vill att ersättningsnivån i sjukförsäkringen höjs till 80 % redan fr.o.m. den 1 januari 1997 och finansieras genom förändringar av beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst fr.o.m. samma tidpunkt (yrkandena 6 och 7 delvis). Barbro Westerholm m.fl. (fp) begär i motion Fi97 yrkande 4 ett tillkännagivande i frågan om minskning av resurser för rehabiliteringsinsatser.

I motion Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 6 (delvis) begärs ett tillkännagivande om utgiftsområden. Motionärerna, som i motionen har yrkat avslag på regeringens förslag till utgiftstak för åren 1997–1999, anser att förslagen till utgiftsområden är alltför preliminära för att kunna bedömas. Beträffande de av regeringen angivna besparingarna accepterar de inte en förlängning av sjuklöneperioden. Vidare avvisar de en minskning av försäk-

ringskassornas medel för köp av rehabiliteringstjänster resp. de särskilda medlen för upphandling av medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser från hälso- och sjukvården. När det gäller regeringens ändringar av beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst avvisar motionärerna en ändring av den s.k. semesterlönefaktorn. I fråga om höjd ersättningsnivå i sjukförsäkringen anser motionärerna att höjningen bör genomföras redan fr.o.m. den 1 januari 1997.

Marianne Samuelsson m.fl. (mp) begär i Fi81 yrkande 4 att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för samtliga utgiftsområden i enlighet med vad som redovisats i motionen. Motionärerna föreslår att ramen för utgiftsområdet fastställs till 35 886 miljoner kronor år 1997, till 36 391 miljoner kronor år 1998 och till 38 157 miljoner kronor år 1999. I samma motion yrkande 34 (delvis) begärs ett tillkännagivande om ett s.k. brutet tak i sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Motionärerna anser att modellen med ett ”brutet tak” i socialförsäkringarna är ett solidariskt och samhällsekonomiskt alternativ som trots att ersättningen under den nivå där taket bryts höjs till 80 % innebär en besparing på 300 miljoner kronor för år 1997.

I motion Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 7 begärs att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för de utgiftsområden som angivits i motionen. Motionärerna föreslår att ramen för utgiftsområdet fastställs till 36 486 miljoner kronor år 1997, till 40 781 miljoner kronor år 1998 och till 42 547 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar en förlängning av sjuklöneperioden och föreslår i stället att ytterligare en karensdag införs med ett högkostnadsskydd på 10 dagar per år. De avvisar vidare en ändrad beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Motionärerna föreslår i stället att sjukpenninggrundande inkomst beräknas på ett genomsnitt av de senaste 24 månadernas inkomster, vilket de beräknar ger en besparing på ca en miljard kronor per år för utgiftsområdet. Motionärerna föreslår att ersättningsnivån höjs till 80 % redan fr.o.m. den 1 januari 1997.

Utskottet biträder regeringens förslag till preliminär ram för utgiftsområdet och avstyrker bifall till Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7.

Som inledningsvis nämnts anser utskottet att de i motionerna redovisade alternativa möjligheterna till besparingar resp. utgiftsökningar inte bör behandlas i detta sammanhang. Även motionerna Fi79 yrkandena 5, 6 och 7 (alla delvis), Fi81 yrkande 34 (delvis), och Fi97 yrkande 4 bör avstyrkas.

Kerstin Warnerbring (c) begär i motion Fi98 ett tillkännagivande om de mindre företagens sjuklöneförsäkring.

Utskottet anser att det för närvarande inte är påkallat med att ge något tillkännagivande till regeringen i denna fråga. Utskottet avstyrker därför bifall till motion Fi98.

Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utgiftsområdet omfattar folkpension och pensionstillskott i form av ålderspension, efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer (BTP)

samt särskilt pensionstillägg. Statens utgifter inom området beräknas uppgå till 65 300 miljoner kronor år 1996.

I propositionen föreslår regeringen att utgiftsområdet preliminärt beräknas till 64 256 miljoner kronor för år 1997, till 64 690 miljoner kronor för år 1998 och till 65 479 miljoner kronor år 1999.

Besparingsåtgärderna inom detta område omfattar inkomstprövning av folkpension för änkepensionärer, motsvarande 385 miljoner kronor år 1997 och 500 miljoner kronor per år för åren 1998–1999 samt förändrad antagandepoängberäkning för ATP för förtidspensionärer, motsvarande 75 miljoner kronor år 1997, 300 miljoner kronor år 1998 och 600 miljoner kronor år 1999. Den förändrade antagandepoängberäkningen redovisas under utgiftsramen för socialförsäkringssektorn vid sidan om statsbudgeten.

Vidare innefattar besparingsåtgärderna en sänkt kompensationsgrad i bostadstillägget till pensionärer från 85 % till 83 % av bostadskostnaden samt att innehav av fritidsfastighet skall ingå i inkomstprövningen av bostadstillägget. Omställningspensionen avses bli förkortad från tolv till sex månader. För efterlevandepension till vuxna avses en motsvarande växling mellan folkpension och pensionstillskott som tidigare genomförts i förtidspensioneringen och som kommer att innebära att efterlevandepensionen sänks med sex procentenheter samtidigt som pensionstillskottet höjs i motsvarande utsträckning. Sammantaget beräknas besparingseffekten av de nu nämnda åtgärderna till 735 miljoner kronor år 1997 och 910 miljoner kronor per år under åren 1998–1999. Dessa åtgärder avses träda i kraft den 1 januari 1997. Inkomstprövning av folkpension för änkepensionärer resp. att fritidsfastigheter skall påverka bostadstillägget avses dock gälla fr.o.m. den 1 april 1997.

I motion Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 5 föreslås att ramen för utgiftsområde 11 fastställs till 61 400 miljoner kronor år 1997, till 59 487 miljoner kronor år 1998 och till 56 832 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar samtliga av regeringen aviserade besparingar inom utgiftsområdet och förespråkar i stället andra förändringar i pensionssystemet som tar sikte på kriterier och tidpunkter för pensioneringen. Enligt motionärerna är det möjligt att minska kostnaderna för socialförsäkringen genom ökad kontroll och skärpta regler. Vidare bör en översyn göras av de myndigheter som tillhör Socialdepartementet i syfte att minska deras kostnader.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Fi79 yrkande 4 att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för olika utgiftsområden, som skall vara 64 356 miljoner kronor år 1997, 64 990 miljoner kronor år 1998 och 65 779 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar att innehav av fritidsfastighet skall påverka rätten till bostadstillägg för pensionärer och att tiden för omställningspension till efterlevande förkortas. Motionärerna anger i stället att besparingar kan göras genom en successivt höjd pensionsålder och inom förtidspensionssystemet (yrkandena 6–7 delvis). Barbro Westerholm m.fl. (fp) begär i motion Fi97 yrkandena 5 (delvis), 6, 7 och 8 tillkännagivanden i samma frågor och om att kompensationsgraden för bostadstillägg inte skall sänkas utan i stället skall "golvet" för bostadstillägg höjas till 160 kr.

I motion Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 6 (delvis) avvisas en inkomstprövning av änkepension från folkpensioneringen och att bostadstill-

lägget för pensionärer minskas från 85 till 83 % av bostadskostnaden. Motionärerna vill i stället höja kompensationsgraden till 87 % av bostadskostnaden. Vidare motsätter de sig att innehav av fritidsfastighet skall påverka bostadstillägget.

Marianne Samuelsson m.fl. (mp) begär i motion Fi81 yrkande 4 att ramen för utgiftsområdet fastställs till 64 506 miljoner kronor år 1997, till 64 940 miljoner kronor år 1998 och till 65 729 miljoner kronor år 1999. I samma motion yrkande 35 motsätter sig motionärerna att bostadstillägget för pensionärer sänks. Motionärerna ställer sig också tveksamma till att innehav av fritidshus skall påverka bostadstillägget.

I motion Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 7 begärs att ramen för utgiftsområdet fastställs till 63 306 miljoner kronor år 1997, till 62 855 miljoner kronor år 1998 och till 62 244 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar en inkomstprövning av folkpension för änkepensionärer, att kompensationsgraden i bostadstillägget sänks till 83 % av bostadskostnaden och att innehav av fritidsfastighet skall påverka bostadstillägget. Motionärerna anser i stället att pensionärerna skall kompenseras genom höjda bostadstillägg, pensionstillskott och särskilt grundavdrag motsvarande 500 miljoner kronor år 1997, 700 miljoner kronor år 1998 och 800 miljoner kronor år 1999. Motionärerna anser också att den reella pensionsåldern bör kunna höjas med ett halvt år per år fram till år 1999 genom aktiv rehabilitering som minskar antalet förtidspensioner. De påpekar vidare att i samband med krisuppgörelsen år 1992 skedde en överenskommelse om att omräkningen av basbeloppet skulle öka från 60 till 80 % när budgetunderskottet understiger 100 miljarder kronor. Enligt regeringens beräkningar kommer budgetsunderskottet att understiga detta belopp år 1996. Motionärerna, som noterar att regeringen trots detta inte har berört betydelsen av det för pensionsutbetalningarna, anser att regeringen bör återkomma på denna punkt.

Utskottet biträder regeringens förslag till preliminär ram för det förevärande utgiftsområdet och föreslår att finansutskottet avstyrker bifall till motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkande 4, Fi82 yrkande 7.

Utskottet avstyrker av tidigare redovisade skäl även bifall till motionerna Fi79 yrkandena 6 och 7 (båda delvis), Fi81 yrkande 35 och Fi97 yrkande 5 (delvis), 6, 7 och 8.

Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utgiftsområdet omfattar statens ekonomiska stöd till barnfamiljer (förutom bostadsbidragen, som återfinns i utgiftsområde 18). Stödet utgörs av allmänna barnbidrag, föräldraförsäkring, bidragsförskott, folkpension i form av barnpension samt vårdbidrag för barn med funktionshinder. Vidare ingår ett särskilt stöd till ensamstående adoptivföräldrar samt bidrag till omkostnader vid adoption av barn från utlandet. Statens utgifter inom området uppgår enligt regeringen för år 1996 till 36,7 miljarder kronor. I sammanhanget skall noteras att ATP i form av barnpension finansieras vid sidan av statsbudgeten.

Regeringen föreslår en preliminär beräkning för utgiftsområdet till 35 981 miljoner kronor för år 1997, till 37 199 miljoner kronor för år 1998 och till 37 891 miljoner kronor för år 1999.

Besparingsåtgärderna beräknas till 900 miljoner kronor och avser dels en besparing på underhållsstöd till särlevande föräldrar (f.n. bidragsförskott), dels det under utgiftsområde 10 nämnda sättet att beräkna SGI. Regeringen aviserar tillkommande besparingar genom ytterligare förändringar i underhållsstödet till särlevande föräldrar motsvarande 370 miljoner kronor år 1997, 535 miljoner kronor år 1998 och 635 miljoner kronor år 1999. Vidare kan besparingar göras genom att den förhöjda ersättningsnivån i föräldraförsäkringen för mamma/pappamånaden slopas, vilket skulle ge en besparing motsvarande 275 miljoner kronor år 1997 och 135 miljoner kronor åren 1998 och 1999. I beräkningarna har även förutsatts en höjning av ersättningsnivåerna i föräldraförsäkringen och havandeskapspenningen till 80 %. Höjda ersättningsnivåer kan enligt regeringen finansieras genom förändrade regler för (SGI) som redovisas under utgiftsområde 10 samt med ändringar i tandvårdsförsäkringen som redovisas under utgiftsområde 9. Ungefär hälften av den besparing som skulle bli följd av ändrade SGI-regler skulle då falla inom utgiftsområde 12. Denna skulle enligt regeringen motsvara 490 miljoner kronor.

I motion Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 5 begärs att riksdagen godkänner att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet fastställs till 33 450 miljoner kronor för år 1997, till 34 752 miljoner kronor för år 1998 och till 35 370 miljoner kronor för år 1999. Motionärerna anför att de inte har några invändningar mot att besparingar görs i bidragsförskotten. De anser att sänkt kompensationsnivå för mamma/pappamånaden är lämplig men anser också att bestämmelserna om denna månad helt kan slopas. Vidare anser motionärerna att havandeskapspenningen och flerbarnstilläggen bör avskaffas fr.o.m. år 1997 samt att två karensdagar bör införas i föräldraförsäkringen. Motionärerna motsätter sig en höjning av nivån i föräldraförsäkringen. Vidare har motionärerna under utgiftsområde 9 anført att det bör företas en översyn av myndigheter under Socialdepartementet i syfte att minska kostnaderna för dessa med 200 miljoner kronor år 1997, 300 miljoner kronor år 1998 och 500 miljoner kronor år 1999. Motionärerna anför dessutom att en ökad kontroll av utnyttjandet av socialförsäkringarna kan minska utgifterna inom socialförsäkringen.

I motion Fi79 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 4 begärs att riksdagen godkänner att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet fastställs till 37 981 miljoner kronor för år 1997, till 39 199 miljoner kronor för år 1998 och till 39 991 miljoner kronor för år 1999. Motionärerna vill att ersättningsnivån i föräldraförsäkringen höjs till 80 % redan fr.o.m. den 1 januari 1997 och finansieras genom att förändringarna av beräkningen av SGI genomförs fr.o.m. samma tidpunkt (yrkandena 6 och 7 delvis). De anser också att en förhöjd ersättningsnivå för mamma/pappamånaden bör finnas kvar men att garantidagarna i föräldraförsäkringen kan avskaffas vilket även Barbro Westerholm m.fl. (fp) i motion Fi97 yrkande 10 begär ett tillkännagivande om. Vidare anser motionärerna att eftersom folkpartiet föreslår en återgång till enhetlig moms måste barnfamiljerna kompenseras för detta genom en höj-

ning av barnbidragen till 750 kr samt genom att flerbarnstilläggen återinförs och även Barbro Westerholm m.fl. (fp) begär i motion Fi97 yrkande 11 ett tillkännagivande härom.

I motion Fi81 av Marianne Samuelsson (mp) yrkande 4 begärs att riksdagen godkänner att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet fastställs till 35 681 miljoner kronor för år 1997, till 35 899 kronor för år 1998 och till 36 591 miljoner kronor för år 1999. Motionärerna är positiva till en höjning av nivån i föräldraförsäkringen men anser att ett brutet tak bör genomföras även i denna försäkring, yrkande 34 (delvis).

I motion Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 7 begärs att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för utgiftsområdet till 38 481 miljoner kronor för år 1997, till 39 289 miljoner kronor för år 1998 och till 39 981 miljoner kronor för år 1999. Motionärerna anser att nivån i föräldraförsäkringen bör höjas till 80 % och anser att detta bör ske redan fr.o.m. år 1997. En ändrad SGI-beräkning bör enligt motionärerna baseras på lönen de 24 senaste månaderna. Motionärerna anser vidare att vårdnadsbidraget bör återinföras och menar att kostnaderna för detta kan finansieras genom en motsvarande minskning av statsbidraget till kommunerna. De anser vidare att barnbidraget bör sänkas med 40 kr per månad och att frigjorda medel bör överföras till barndelen i bostadsbidraget.

Gudrun Schyman m.fl. (v) framhåller i motion Fi80 att de godtar besparingar i underhållsstödet till särlevande föräldrar i enlighet med vad som beräknas i Ds 1996:2 men avvisar ytterligare besparingar på underhållsstödet. De anser vidare att den förhöjda ersättningen för mamma/pappamånaden skall vara kvar. En höjning av nivån i föräldraförsäkringen är enligt motionärerna positiv och en sådan höjning bör genomföras redan fr.o.m. år 1997. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om det anförda.

Utskottet anser att regeringens förslag till preliminär beräkning för utgiftsområdet för åren 1997–1999 bör godtas och avstyrker bifall till motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7.

Utskottet avstyrker bifall även till motionerna Fi79 yrkandena 6 och 7 (båda (delvis)), Fi80 yrkande 6 (delvis), Fi81 yrkande 34 (delvis) och Fi97 yrkandena 10 och 11.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Huvuddelen av socialförsäkringarna redovisas på statsbudgeten. Vid sidan av statsbudgeten finns dock den allmänna tilläggspensionen (ATP), delpensionen samt arbetsskadeförsäkringen. Utgifterna för detta senare område kan beräknas till 129 200 miljoner kronor år 1996.

I propositionen föreslår regeringen att utgifterna för området preliminärt beräknas till 132 554 miljoner kronor för år 1997, till 136 749 miljoner kronor för år 1998 och till 142 198 miljoner kronor år 1999.

Regeringen har därvid utgått från att beslutade besparingsåtgärder inom socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten genomförs. Vidare har ytterligare besparingsåtgärder beaktats i beräkningarna. Åtgärderna innefattar besparingar i ATP i form av halverad barnpension, förkortad omställnings-

pension för vuxna från tolv till sex månader samt förändrad beräkning av s.k. antagandepoäng för förtidspensionärer. Förändringarna i barnpensionen och omställningspensionen avses träda i kraft den 1 januari 1997 och den förändrade antagandepoängberäkningen den 1 juli 1997. Besparingarna uppgår till 420 miljoner kronor år 1997, 655 miljoner kronor år 1998 samt 955 miljoner kronor år 1999.

I motion Fi78 yrkande 5 av Carl Bildt m.fl. (m) begärs att utgiftsramen för det förevarande området fastställs till 129 403 miljoner kronor år 1997, till 130 099 miljoner kronor år 1998 och till 131 403 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar en halvering av barnpensionen från ATP.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i *motion Fi79 yrkande 4* att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för olika utgiftsområden, som för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten skall vara 127 554 miljoner kronor år 1997, 128 749 miljoner kronor år 1998 och 131 198 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar i samma motion yrkande 6 (delvis) en halvering av omställningspensionen från ATP. Barbro Westerholm m.fl. (fp) begär i *motion Fi97 yrkande 5 (delvis)* ett tillkännagivande i samma fråga.

I motion Fi80 yrkande 6 (delvis) av Gudrun Schyman m.fl. (v) motsätter sig motionärerna besparingen på barnpension från ATP liksom en förändrad antagandepoängberäkning för förtidspensioner.

I motion Fi82 yrkande 7 av Alf Svensson m.fl. (kds) föreslås att utgiftsramen för området fastställs till 131 304 miljoner kronor år 1997, till 133 749 miljoner kronor år 1998 och till 137 198 miljoner kronor år 1999. Motionärerna avvisar att barnpensionen från ATP halveras och anger att besparingar i stället skall göras genom en successivt avvecklad delpension och en höjd reell pensionsålder.

Utskottet biträder regeringens förslag till preliminär ram för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten och föreslår att finansutskottet avstyrker bifall till motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6 och Fi82 yrkande 7.

Utskottet avstyrker även bifall till motionerna Fi79 yrkande 6 (delvis), och Fi97 yrkande 5 (delvis).

Utskottet vill särskilt – med anledning av att det i flera motioner har framhållits att reformeringen av efterlevandepensioneringen skedde med bred parlamentarisk enighet, – erinra om detta och om att det ansågs som en viktig utgångspunkt för denna reform att den tog sikte på framtida generationer efterlevande och att tyngdpunkten därför lades på barnpensionerna, som förstärktes i olika avseenden (SfU1987/88:29, rskr. 1987/88:401).

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i *motion Fi79 yrkande 12* ett tillkännagivande om möjligheter till kompetensutveckling och företagande genom ”återlånerätt” i pensionssystemet.

Utskottet anser att det för närvarande inte är påkallat med att ge något tillkännagivande till regeringen i denna fråga. Utskottet avstyrker därför bifall till *motion Fi79 yrkande 12*.

I motion Fi79 yrkande 5 (delvis) av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslås en omfattande reduktion av arbetsgivaravgifterna som innebär att de under ett fyraårigt experiment helt bör avskaffas vid köp av hushållstjänster.

I motion Fi81 yrkande 52 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om vikten av att förbättra kommunsektorns ekonomiska förhållanden, t.ex. genom sänkta egenavgifter och andra åtgärder som förbättrar kommunernas skatteunderlag. Motionärerna föreslår att egenavgifterna inte höjs med 1 % år 1998 och att de sänks med 1 % år 1999. För sistnämnda år bör staten kompenseras för avgiftssänkningen genom t.ex. avräkning på statsbidragen.

I motion Fi82 yrkande 7 (delvis) av Alf Svensson m.fl. (kds) begärs att den allmänna egenavgiften till sjukförsäkringen inte skall höjas med 1 % per år t.o.m. år 1998.

Utskottet anser att det inte heller i dessa frågor för närvarande är påkallat med ett tillkännagivande till regeringen eller att det i övrigt finns skäl för att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida i nu nämnda frågor. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna Fi79 yrkande 5 (delvis), Fi81 yrkande 52 och Fi82 yrkande 7 (delvis).

Tilläggsbudget

Anslaget B 2. Sjukvårdsförmåner m.m.

Läkemedelsförmånen

Enligt regeringen har sjukförsäkringens kostnader för läkemedelsförmånen hittills av olika orsaker ökat mer än beräknat under budgetåret 1995/96. En betydande del av denna ökning beror på den allt snabbare övergången till nya och dyrare men också effektivare läkemedel samt på den pågående omstruktureringen från sluten till öppen sjukvård vilket leder till att en ökad volym prisnedsatta läkemedel förskrivs i öppen vård. Utvecklingen i dessa avseenden bedöms enligt regeringen i huvudsak ha positiva kostnadskonsekvenser för vårdsektorn och medföra en bättre livskvalitet för många människor. Däremot konstaterar regeringen att de kraftigt höjda egenavgifterna för prisnedsatta läkemedel under förra året inte fick avsedda besparingseffekter beroende på att förmånssystemet genom sin konstruktion av högkostnads-skyddet har en kostnadsdrivande effekt. Detta medför enligt regeringen även negativa kostnadseffekter för sjukvårdshuvudmännen i form av fler avgiftsfria besök i den öppna vården. Det är därför enligt regeringens bedömning motiverat att vidta åtgärder för att motverka kostnadsutvecklingen i detta avseende. I avvaktan på den planerade ändringen av förmånssystemet nästa år anser regeringen att detta bäst sker genom en höjning av högkostnads-skyddet till 2 500 kr för en 12-månadersperiod. Den föreslagna höjningen av egenkostnadstaket i högkostnadsskyddet, som förutsätter ändring i lagen (1981:49) om begränsning av läkemedelskostnader m.m., beräknas minska försäkringens kostnader med 370 miljoner kronor per år. Förslaget innebär

vidare att sjukvårdshuvudmännens inkomster för patientavgifter beräknas öka med ca 250 miljoner kronor på helårsbasis. För innevarande budgetår beräknas förslaget minska kostnaderna under anslaget med 185 miljoner kronor. Regeringen lägger fram ett lagförslag i frågan.

I några motioner yrkas avslag på den föreslagna höjningen av högkostnadsskyddet.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) anför i motion Fi79 att den föreslagna höjningen är alltför socialt okänslig och motionärerna förordar en mer begränsad höjning till 2 000 kr, uppdelat på två separata högkostnadsskydd i enlighet med vad som föreslås i SOU 1995:122 Reform på recept. I yrkande 13 begär motionärerna att regeringens förslag avslås och att beslut fattas i enlighet med det anförda. Även *Gudrun Schyman m.fl. (v)* begär i motion Fi80 yrkande 12 avslag på den föreslagna höjningen. Enligt motionärerna slår besparingen urskillningslöst och drabbar mest människor med låga inkomster och stort vårdbehov. *Marianne Samuelsson m.fl. (mp)* anser att förslaget innebär en oacceptabel försämring för människor som är beroende av sjukvård och läkemedel och begär i motion Fi81 yrkande 32 avslag på den föreslagna höjningen. I motion Fi82 av *Alf Svensson m.fl. (kds)* anføres att den föreslagna höjningen skulle vara ett hårt slag mot de patientgrupper som har stort behov av sjukvård och läkemedel och att detta är oförenligt med motionärernas grundsyn om solidaritet med dem som har de största behoven. I yrkande 2 begärs avslag på regeringens förslag.

Gullan Lindblad m.fl. (m) yrkar i motion Fi88 yrkande 1 avslag på regeringens förslag och i yrkande 2 beslut om en höjning av högkostnadsskyddet till 1 900 kr fr.o.m. den 1 juli 1996. Motionärerna avser att i samband med höstens budgetproposition föreslå ett väl genomarbetat förslag till förändringar inom läkemedelsförmånen som bl.a. innebär en successiv avveckling av Apoteksbolagets monopol, förändrade regler för fastställande av utförsäljningspriser på läkemedel och liknande. Regeringens förslag är enligt motionärerna oacceptabelt högt och kommer att drabba dem som är i störst behov av vård, omsorg och medicin för att kunna leva ett drägligt liv. Många av dessa är pensionärer och de kan på grund av andra förslag i propositionen komma att drabbas av ytterligare nedskärningar i form av t.ex. försämrade bostadstillägg.

I Fi97 av *Barbro Westerholm m.fl. (fp)* avvisas regeringens förslag. Höjningen av högkostnadsskyddets tak innebär att den privatekonomiska situationen för många människor blir allför svår. Det föreligger enligt motionärerna redan nu rapporter om att människor inte har råd att anlita hälso- och sjukvården samt att köpa nödvändiga läkemedel. Motionärerna förespråkar att det i stället införs två separata högkostnadsskydd, ett för läkemedel och ett för besök i den öppna vården i enlighet med vad som föreslås i utredningen (SOU 1995:12) Reform på recept. Den övre gränsen i bägge systemen skall vara 1 000 kr per person och år. Enligt motionärerna är det också angeläget att utreda idén om ett totalt högkostnadsskydd som även inkluderar andra kostnader än de för läkemedel och läkarbesök. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om det anförda.

Sjukförsäkringens kostnader för läkemedelsförmånen har under senare år ökat i allt snabbare takt. Orsakerna härtill är flera, bl.a. har nya och dyrare

läkemedel ersatt äldre och billigare. Som framhålls i propositionen kan detta också ha positiva effekter i form av ökad livskvalitet och kortare sjukskrivningstider, vilket också innebär en samhällsekonomisk vinst. En annan orsak kan vara att förmånssystemets konstruktion i sig är kostnadsdrivande. Den 1 juli 1995 höjdes egenavgifterna i läkemedelsförmånen kraftigt. Enligt vad utskottet erfarit fick denna åtgärd i praktiken nästan ingen effekt med avseende på beräknade besparingar. Detta berodde bl.a. på den kraftiga hamstring av läkemedel som förekom innan ändringen trädde i kraft, men också på att de höjda egenavgifterna medförde att allt fler uppnådde högkostnadsskyddet. Av Riksförsäkringsverkets statistik för oktober 1995 framgår att det skett en ökning av kostnaderna för läkemedel uttagna med frikort med 30 % i förhållande till oktober 1994. Detta tyder på att om man vill uppnå ytterligare besparingar redan i år bör detta ske genom en relativt stor höjning av högkostnadsskyddet.

Den nuvarande läkemedelsförmånen har utretts inom ramen för arbetet i HSU 2000 och kommittén har avgett betänkandet (SOU 1995:122) Reform på recept. I förevarande proposition anför regeringen att avsikten är att riksdagen kommande höst skall föreläggas ett förslag om förändringar i läkemedelsförmånen med utgångspunkt i utredningens förslag och att ändringarna skall kunna träda i kraft den 1 januari 1997.

Socialutskottet har i sitt yttrande framhållit att det nu mot bakgrund av de planerade ändringarna i förmånssystemet, vore bättre att välja ett annat sätt att spara 185 miljoner kronor, t.ex. genom att tillämpa vissa principer från förslagen i HSU, än att höja högkostnadsskyddet till 2 500 kr per år. Med anledning härav har socialförsäkringsutskottet sökt efter en alternativ lösning som ger motsvarande besparing. För att få en bättre fördelningspolitisk prägel på besparingen om 185 miljoner kronor föreslår utskottet att egenavgifterna för läkemedel höjs från nuvarande 160 kr till 170 kr för det först inköpta läkemedlet och från nuvarande 60 till 70 kr för varje ytterligare samtidigt inköpt läkemedel. Därmed kan höjningen av högkostnadsskyddet begränsas och detta bestämmas till 2 200 kr per år.

Motionerna Fi79 yrkande 13, Fi80 yrkande 12, Fi81 yrkande 32, Fi82 yrkande 2, Fi88 yrkandena 1 och 2 och Fi97 yrkande 3 avstyrks i den mån de inte tillgodoses med vad utskottet föreslagit.

Tandvårdsförsäkringen

I propositionen anför regeringen den 1 oktober 1996 avser att införa en reviderad tandvårdstaxa i enlighet med de förslag som lades fram i den återkallade propositionen 1995/96 Reformerad tandvårdsförsäkring. Skälen för regeringens bedömning i prop. 1995/96:119 att företa en revidering av gällande tandvårdstaxa var att förenkla och förbättra denna. Enligt regeringens bedömning är det nödvändigt att fullfölja det aviserade förändringsarbetet angående åtgärdstaxan och Riksförsäkringsverket kommer inom kort att få i uppdrag att utarbeta ett förslag till reviderad tandvårdstaxa som i princip utgår från förslaget i den återkallade propositionen. Det innebär således att den nuvarande åtgärdsförteckningen omformas så att vissa åtgärder samman-

förs så att alla tjänster, inklusive tandtekniskt arbete och allt material för en viss behandlingsåtgärd samlas under en åtgärdsrubrik med ett arvode. Vidare bör arvoden för respektive åtgärd vägas samman med utgångspunkt i principen om lägsta effektiva omhändertagandenivå. Självrisken på 700 kr behålls och ersättningen från försäkringen bör vara 35 % för behandlingskostnader upp t.o.m. 13 500 kr då ett särskilt högkostnadsskydd inträder med 70-procentig ersättning. Försäkringsersättningen för ädelmetall i de tandtekniska arbetena bör enligt regeringen avskaffas. Med utgångspunkt från dessa förändringar skall den reviderade taxan grundas på en utgiftsram om 1 901 miljoner kronor, vilket är 350 miljoner kronor lägre än vad som tidigare gällt för år 1996. Förslaget beräknas för innevarande budgetår minska anslaget med 88 miljoner kronor. Vidare avser regeringen att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta förslag om en tandvårdsförsäkring som fr.o.m. år 1998 endast ger ekonomiskt stöd till vissa s.k. särskilda patientgrupper i samhället.

I motion Fi88 av Gullan Lindblad m.fl. (m) yrkande 3 avvisas regeringens förslag. I yrkande 4 begärs beslut om införande av ett annat system innebärande att tandvårdsförsäkringen endast skall omfatta ett högkostnadsskydd som träder in vid behandlingskostnader överstigande 3 000 kr. Upp till detta belopp skall dessutom råda fri prissättning och därefter skall en åtgärdstaxa införas som omfattas av högkostnadsskyddet och fastställs av Riksförsäkringsverket. Taxan skall inkludera tandvårdstekniska produkter.

Barbro Westerholm m.fl. (f) avvisar i motion Fi97 regeringens förslag om höjt högkostnadsskydd i tandvårdsförsäkringen. Motionärerna föreslår i stället en höjning av självrisken till 1 000 kr, och de kan även tänka sig andra ersättningsnivåer i försäkringen för behandlingskostnader upp till högkostnadsskyddet. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande härom.

I motion Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) avvisas regeringens förslag till besparingar inom tandvårdsförsäkringen. Motionärerna anser att regeringen bör sammankalla en parlamentarisk grupp vars syfte är att komma med förslag till hur en solidarisk fördelning av resurserna inom tandvårdsförsäkringen skall ske. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om det anförda.

Även i *motion Fi82 yrkande 3 av Alf Svensson m.fl. (kds)* yrkas avslag på regeringens förslag till reviderad tandvårdstaxa. Enligt motionärerna innebär förslaget ökat stöd till dem med minst behov och sänkt stöd till dem med störst behov. Motionärerna accepterar dock besparingen på 88 miljoner kronor och begär i yrkande 4 att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett nytt förslag som utgår från att högkostnadsskyddet behålls på dagens nivå. Besparingsmålet kan nås genom en annan utformning av taxan, t.ex. genom införande av en något högre självrisk. Förslaget om att försäkringersättningen för ädla metaller skall avskaffas godkänns av motionärerna.

De åtgärder som regeringen avser att genomföra i tandvårdstaxan är enligt utskottets uppfattning ägnade att förenkla denna och begränsa de nackdelar som finns i taxan. De föreslagna ersättningsnivåerna innebär också att flertalet patienter kommer att få en billigare tandvård. Utskottet har således inga erinringar med anledning av vad regeringen anför om en ändring i tandvårdstaxan. Utskottet avstyrker bifall till motionerna Fi88 yrkandena 3 och 4, Fi97 yrkande 9, Fi80 yrkande 13 och Fi82 yrkandena 3 och 4.

I motion Fi88 yrkande 5 begär motionärerna också en ändring av tandvårdslagen så att barn och ungdomar garanteras fri tandvård både i privat och offentlig regi.

Utskottet har nyligen (1995/96:SfU4) med anledning av ett liknande yrkande anfört bl.a. att med ett obligatorium för landstingen att erbjuda barn och ungdomar ett helt fritt tandläkarval, i stället för den nuvarande valfriheten för dem att göra detta, förelåg det enligt utskottets mening en risk för att ett väl fungerande system för tandvård till barn och ungdomar bryts sönder, vilket skulle kunna få negativa konsekvenser med avseende på deras tandhälsa. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker bifall till motion Fi88 yrkande 5.

Anslagen F 1. Riksförsäkringsverket och F 2. Allmänna försäkringskassor

I propositionen anförs att för arbetet med pensionsprojektet krävs resursförstärkning vid Riksförsäkringsverket fr.o.m. innevarande budgetår. Med hänsyn till att det är fråga om utvecklingsarbete som beräknas bli av betydande värde för verksamheten under lång tid framöver kan låneramen i Riksgäldskontoret disponeras. Regeringen har i regleringsbrev den 15 juni 1995 avseende socialförsäkringsadministrationen meddelat beslut om låneramens storlek för budgetåret 1995/96. Regeringen beräknade härvid lånebehovet för det reformerade pensionssystemet till 130 miljoner kronor. Det är nu regeringens avsikt att besluta om ökning av låneramen med ytterligare 88 miljoner kronor. De räntekostnader som skall betalas för lån för arbetet med pensionssystemet under innevarande budgetår beräknas till 13 miljoner kronor. För detta belopp behöver medel tillföras Riksförsäkringsverkets anslag.

Med hänsyn till den stora betydelse pensionen har för allmänheten är informationen om det reformerade pensionssystemet av stor vikt. Vissa informationsinsatser har också redan genomförts. Enligt regeringens bedömning behövs fortsatta insatser. Informationsbehovet omfattar såväl generell information genom Riksförsäkringsverkets försorg som mer riktad information via försäkringskassorna. Av vikt är att försäkringskassorna har en god kunskapsnivå och beredskap för att kunna besvara allmänhetens frågor. Regeringen beräknar medelsbehovet för generella informationsinsatser under budgetåret 1995/96 till 10 miljoner kronor. Av medlen avses viss del ställas till regeringens disposition. För försäkringskassorna beräknas ett ytterligare medelsbehov om 5 miljoner kronor. Regeringen anser mot bakgrund härav att för förberedelser för det reformerade pensionssystemet skall för innevarande budgetår ramanslaget till Riksförsäkringsverket tillföras 23 miljoner kronor och ramanslaget till Allmänna försäkringskassor 5 miljoner kronor.

Vidare anförs att i proposition 1995/96:186 Nya regler för bostadsbidrag har regeringen lämnat förslag till ändrade regler för bostadsbidrag. Förslagen omfattar i första hand ett nytt inkomstprövningssystem som beräknas innebära betydande kostnadsminskningar. Regeländringarna skall enligt regeringens förslag i huvudsak träda i kraft den 1 januari 1997. I propositionen

anges att de administrativa konsekvenserna av det nya regelsystemet inledningsvis kommer att bli påtagliga. Inför ikraftträdandet krävs förberedelsearbete hos såväl Riksförsäkringsverket som försäkringskassorna. I propositionen anges också att Riksförsäkringsverket beräknat kostnaderna för förberedelser som omfattar utveckling av ADB-system, uppbyggnaden av administrativa rutiner, utbildning av försäkringskassornas personal samt information till 15 miljoner kronor.

Regeringen återkommer nu beträffande behovet av resurstillskott för förberedelsearbetet avseende innevarande budgetår. Utöver tidigare beräknade kostnader behövs 25 miljoner kronor för försäkringskassornas handläggning av bidragsärenden inför årsskiftet 1996/97. För genomförandekostnaderna bör Riksförsäkringsverkets ramanslag tillföras 15 miljoner kronor och försäkringskassornas ramanslag 25 miljoner kronor. Resursförstärkningen för administrationen är en förutsättning för genomförandet av bostadsbidragsreformen och beloppen finansieras främst via besparingar till följd av reformen.

I motion Fi81 yrkande 41 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) yrkas avslag på regeringens förslag vad avser medel till Riksförsäkringsverket och Allmänna försäkringskassor för förberedelser för genomförandet av det nya pensionssystemet. Motionärerna motsätter sig genomförandet av ett nytt ålderspensionssystem, varför några medel för information inte heller bör anslås.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker bifall till motion Fi81 yrkande 41.

Anslaget D 4. Överföring av och andra åtgärder för flyktingar m.m.

Enligt regeringen ingår i Dayton-fördraget en särskild bilaga om bl.a. repatriering av flyktingar från Bosnien-Herzegovina. FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) har i avtalet fått en uttalad roll att tillsammans med de fördragslutande parterna utarbeta en repatrieringsplan. UNHCR har nyligen presenterat en sådan plan för de länder som givit skydd åt större grupper av bosnier, däribland Sverige. Mot bakgrund härav föreslår regeringen att högst 25 miljoner kronor av de medel som anvisats under förslagsanslaget Överföring av och andra åtgärder för flyktingar m.m. får användas för bidrag till resekostnader under år 1996 för utlänningar som förbereder att återvända till Bosnien-Herzegovina.

Utskottet tillstyrker förslaget.

Stockholm den 15 maj 1996

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Börje Nilsson

I beslutet har deltagit: Börje Nilsson (s), Margareta Israelsson (s), Maud Björnemalm (s), Anita Jönsson (s), Margit Gennser (m), Lennart Klockare (s), Ingrid Skeppstedt (c), Sven-Åke Nygårds (s), Gustaf von Essen (m), Ronny Olander (s), Ulla Hoffmann (v), Mona Berglund Nilsson (s), Ulf Kristersson (m), Ragnhild Pohanka (mp), Rose-Marie Frebran (kds), Åke Sundqvist (m) och Bo Könberg (fp).

Avvikande meningar

1. Konsekvensanalyser

Margit Gennser (m), Gustaf von Essen (m), Ulf Kristersson (m), Ragnhild Pohanka (mp) och Åke Sundqvist (m) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken Inledning som börjar med "I några" och slutar med "förmåns-system görs." bort ha följande lydelse:

Utskottet kan konstatera att budgetprocessen fr.o.m. år 1996 sker i en ny form uppbyggd i två steg, varav det första binder utgiftsnivån för de olika utgiftsområdena. I det andra steget kan endast förändrade prioriteringar inom området genomföras. Utskottet har i tidigare sammanhang betonat vikten av konsekvensanalyser gällande ekonomiska och i vid bemärkelse fördelningsmässiga följder av förändringar i socialförsäkringssystemen. Riksdagen har också uttalat sig för att konsekvensanalyser skall ske gällande jämställdhetsfrågor. I detta sammanhang kan inte utskottet underlåta att påpeka att om konsekvensanalyserna skall vara ett stöd för beslutsprocessen bör dessa ske innan ramarna för de olika utgiftsområdena fastställs. Ur demokratisk synpunkt leder för sent insatta konsekvensanalyser till otydlighet i den demokratiska processen.

2. Konsekvensanalyser

Ragnhild Pohanka (mp), Rose-Marie Frebran (kds) och Bo Könberg (fp) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken Inledning som börjar med "I några" och slutar med "förmånssystem görs." bort ha följande lydelse:

Riksdagen har på förslag av utskottet givit regeringen till känna att de fördelningspolitiska konsekvenserna av förslag från regeringen noga måste analyseras innan riksdagen fattar beslut. Riksdagen har vidare, även detta på förslag av utskottet, givit regeringen till känna att en levnadsnivåundersökning avseende pensionärskollektivet skall genomföras. Utskottet anser att regeringen i nu nämnda avseenden inte har uppfyllt riksdagens krav och att regeringen med det snaraste måste återkomma till riksdagen i dessa avseenden. Utskottet konstaterar också att regeringen i ett generellt utredningsdirektiv påbjudit att statliga kommittéer och utredningar skall belysa sina förslag ur ett jämställdhetsperspektiv. Trots detta har emellertid regeringen ännu inte utformat en genomtänkt strategi för att tillse att direktivet genomgående tillämpas på alla poli-tikområden. Utskottet kan inte heller underlåta att påpeka att om konsekvensanalyser skall vara ett stöd för beslutsprocessen bör dessa göras innan ramar för de olika utgiftsområdena fastställs. För sent

insatta konsekvensanalyser leder till otydlighet i den demokratiska processen. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Fi80 yrkandena 10–11 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Konsekvensanalyser

Ulla Hoffmann (v) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken Inledning som börjar med ”I några” och slutar med ”förmånssystem görs.” bort ha följande lydelse:

Riksdagen har på förslag av utskottet givit regeringen till känna att de fördelningspolitiska konsekvenserna av förslag från regeringen noga måste analyseras innan riksdagen fattar beslut. Riksdagen har vidare, även detta på förslag av utskottet, givit regeringen till känna att en levnadsnivåundersökning avseende pensionärskollektivet skall genomföras. Utskottet anser att regeringen i nu nämnda avseenden inte har uppfyllt riksdagens krav och att regeringen med det snaraste måste återkomma till riksdagen i dessa avseenden. Utskottet kan inte heller underlåta att påpeka att om konsekvensanalyser skall vara ett stöd för beslutsprocessen bör dessa göras innan ramar för de olika utgiftsområdena fastställs. För sent insatta konsekvensanalyser leder till otydlighet i den demokratiska processen. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Fi80 yrkandena 10–11 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I direktiv 1994:124 beslutade regeringen om allmänna direktiv till samtliga kommittéer och särskilda utredare att analysera och redovisa jämställdhetspolitiska konsekvenser av de förslag som lämnas. I proposition 1994/95:100, bil. 6, skriver regeringen: ”Jämställdhetspolitiken kan inte formas isolerad från andra politikområden. Den berör alla delar av samhället.” Vidare: ”Alla förslag som regeringen lägger kommer i förväg att granskas från jämställdhetssynpunkt för att säkerställa en fortsatt målmedveten utveckling mot ett jämställt samhälle”. Utskottet delar regeringens uppfattning om vikten av att alla förslag i förväg granskas ur ett könsperspektiv. Utskottet konstaterar dock att regeringen inte tillämpat sitt eget beslut på den ekonomiska vårpropositionen. Vidare konstaterar utskottet att Vänsterpartiet i Fi80 yrkande 9 begär ett tillkännagivande om detta. Yrkandet har hänförs till arbetsmarknadsutskottet, vilket innebär en fortsatt isolerad behandling av jämställdhetspolitiken. Utskottet har därför beslutat att behandla Fi80 yrkande 9. Vid behandlingen har utskottet funnit att regeringen inte uppfyllt de beslut som anges i proposition 1994/95:100. Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi80 yrkande 9 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Utgiftsområden m.m.

Margit Gennser, Gustaf von Essen, Ulf Kristersson och Åke Sundqvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 8: Invandrare och flyktingar* som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "yrkande 6." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet bör fastställas till 3 161 miljoner kronor år 1997, 3 274 miljoner kronor för år 1998 och 3 131 miljoner kronor för år 1999.

Regeringen föreslår att utgiftsramen på detta område minskas kraftigt till följd av att antalet flyktingar minskar. Utskottet anser att ytterligare besparingar kan göras med hänsyn till kommande förslag om skärpta regler för uppehållstillstånd.

Utskottet tillstyrker bifall till motion Fi78 yrkande 5 och avstyrker bifall till motion Fi80 yrkande 6.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett lägre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 35 515 miljoner kronor år 1997, 36 261 miljoner kronor år 1998 och 37 987 miljoner kronor år 1999.

Enligt utskottets mening utgör en förlängning av arbetsgivarperioden från nuvarande 14 dagar till 28 dagar i praktiken en skattehöjning som kommer att slå särskilt hårt mot småföretagen. Dessa får vidkännas kostnadsökningar men får inget incitament att aktivt bidra till en minskad sjukfrånvaro. Utskottet motsätter sig därför en förlängning av sjuklöneperioden. Utskottet motsätter sig vidare planerna på att höja kompensationsnivån i sjukförsäkringen liksom att minska resurserna för försäkringskassornas köp av tjänster för yrkesinriktad rehabilitering. Beträffande sistnämnda besparingsåtgärd anser utskottet att det är angeläget att arbetslinjen inte undergrävs. Däremot är det enligt utskottet möjligt att göra rehabiliteringen mer effektiv och rationell. Vad gäller sjukpenninggrundande inkomst delar utskottet regeringens uppfattning att beräkningen bör ändras men anser att den dessutom bör räknas på ett genomsnitt av de senaste 24 månadernas inkomster. Enligt utskottet är det också möjligt – på sätt Riksrevisionsverket visat – att minska kostnaderna för socialförsäkringen genom ökad kontroll och skärpta regler. Det är centralt att de bestämmelser som reglerar förmånerna görs enkla och tydliga. En översyn bör också göras av de myndigheter som tillhör Socialdepartementet i syfte att minska kostnaderna för dessa myndigheter. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi78 yrkande 5 och avstyrker motionerna Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom* som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett lägre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 61 400 miljoner kronor år 1997, 59 487 miljoner kronor år 1998 och 56 832 miljoner kronor år 1999.

De besparingsåtgärder som regeringen presenterat innebär att dagens pensionärer får bära ytterligare bördor i arbetet på att sanera landets finanser, bl.a. genom sänkta änkepensioner och försämrat bostadstillägg. Utskottet avvisar därför samtliga av regeringen aviserade åtgärder inom utgiftsområdet. Utskottet förespråkar i stället andra förändringar i pensionssystemet som tar sikte på kriterier och tidpunkt för pensionering. Som tidigare redovisats är det enligt utskottet också möjligt att minska kostnaderna för socialförsäkringen genom ökad kontroll och skärpta regler, vilket även inom detta område kan förväntas nedbringa utgifterna. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi78 yrkande 5 och avstyrker motionerna Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet bör fastställas till 33 450 miljoner kronor för år 1997, 34 752 miljoner kronor för år 1998 och 35 370 miljoner kronor för år 1999.

Enligt utskottets uppfattning kan utgiftsminskningar för perioden utöver vad som anges i propositionen åstadkommas genom att havandeskapspenningen avskaffas fr.o.m. år 1997, att två karensdagar införs i föräldraförsäkringen samt att flerbarnstilläggen avskaffas fr.o.m. år 1997. Vidare bör det företas en översyn av myndigheterna under Socialdepartementet i syfte att minska kostnaderna för dessa. Dessutom bör en skärpt kontroll av utnyttjandet av socialförsäkringar innebära minskade utgifter för området.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Fi78 yrkande 5 samt avstyrker bifall till motionerna Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära utgiftsramen för området bör beräknas till ett lägre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 129 403 miljoner kronor år 1997, 130 099 miljoner kronor år 1998 och 131 403 miljoner kronor år 1999.

Utskottet motsätter sig att barnpensionen från ATP halveras av följande skäl. I samband med att änkepensionen avskaffades framhölls betydelsen av att Pensionsberedningens förslag hade arbetats fram under parlamentarisk enighet. Vidare anfördes att det var motiverat att tyngdpunkten i den reformerade efterlevandepensioneringen lades på barnpensionerna. En viss förstärkning av dessa skedde därför. Ett genomförande av det aviserade förslaget att halvera barnpensionen skulle enligt utskottet utgöra ett brott mot den överenskommelse som träffades i samband med införandet av efterlevandepensionerna. Vidare får ett sådant förslag – om det genomförs – retroaktiv verkan och är närmast att betrakta som en konfiskation av inbetalade pensionsmedel. Utskottet förespråkar, som tidigare nämnts, i stället andra förändringar i pensionssystemet vilka tar sikte på kriterier och tidpunkt för pensionering.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi78 yrkande 5 och avstyrker motionerna Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6 och Fi82 yrkande 7. 1995/96:SfU5y

Bo Könberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "bör avstyrkas." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett högre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 37 286 miljoner kronor år 1997, 38 691 miljoner kronor år 1998 och 40 457 miljoner kronor år 1999.

Utskottet avvisar en förlängd sjuklöneperiod då företagen inte avses bli kompenserade fullt ut liksom en minskning av resurserna för försäkringskassornas köp av yrkesinriktade rehabiliteringstjänster och vad gäller de särskilda medlen för upphandling av medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser från hälso- och sjukvården. Enligt utskottets uppfattning bör medlen för dessa ändamål fördubblas. Genom minskade köer till medicinsk behandling och kortare sjukdomsperioder till följd av bättre rehabilitering uppnås betydande vinster, varför någon budgetbelastning inte uppkommer. Utskottet anser vidare att ersättningsnivån i sjukförsäkringen skall höjas till 80 % redan fr.o.m. den 1 januari 1997 och finansieras med att ändringar av beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst genomförs fr.o.m. samma tidpunkt. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi79 yrkandena 4 och 5–7 (delvis) och Fi97 yrkande 4. Motionerna Fi78 yrkande 5, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkande 4 och 34 (delvis) samt Fi82 yrkande 7 avstyrks.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom* som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "och 8." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett högre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 64 356 miljoner kronor år 1997, 64 990 miljoner kronor år 1998 och 65 779 miljoner kronor år 1999.

Utskottet motsätter sig att innehav av fritidsfastighet skall påverka rätten till bostadstillägg för pensionärer liksom att kompensationsgraden för bostadstillägget sänks. Utskottet motsätter sig också att tiden för omställningspension till efterlevande förkortas från tolv till sex månader. Sistnämnda åtgärd är enligt utskottet både socialt okänslig och ett avsteg från en politisk överenskommelse om efterlevandepensionernas reformering. Utskottet anser att besparingar i stället kan göras genom att "golvet" för bostadstillägget höjs från dagens 100 kr till 160 kr samt genom en successivt höjd pensionsålder och stramare regler inom förtidspensionssystemet. Med det anförda tillstyrker utskottet motionerna Fi79 yrkandena 4 och 6–7 (delvis) och Fi97 yrkandena 5 (delvis) och 6–8. Motionerna Fi78 yrkande 5, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkandena 4 och 35 samt Fi82 yrkande 7 avstyrks.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn* som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "och 11." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet bör fastställas till 37 881 miljoner kronor för år 1997, 39 099 miljoner kronor för år 1998 och 39 891 miljoner kronor för år 1999. Härvid har utskottet beaktat att barnpensionerna från ATP ej skall halveras i enlighet med vad som anges under området Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten. Detta medför att utgifterna för ramen kan minskas med 100 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet anser att regeringens förslag till utgiftsram för området är för snävt tilltaget och saknar en rättvis fördelningspolitisk prägel. Utskottet delar regeringens åsikt om en höjning av nivån inom föräldraförsäkringen och en ändrad SGI-beräkning, men anser att dessa ändringar bör tidigareläggas. Utskottet kan dock inte acceptera att ersättningsnivån för mamma/pappamånaden sänks. Däremot bör ett avskaffande av garantidagarna i föräldraförsäkringen kunna genomföras. Vidare anser utskottet att barnbidragen bör återställas till 1995 års nivå och att flerbarnstilläggen bör återinföras. På så sätt kompenseras barnfamiljerna för den föreslagna återgången till enhetlig moms.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Fi79 yrkande 4 och avstyrker bifall till motionerna Fi78 yrkande 5, Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7. Vad utskottet anför innebär också att utskottet tillstyrker bifall till motion Fi79 yrkandena 6 och 7 (båda delvis) och Fi97 yrkandena 10 och 11 samt avstyrker bifall till motion Fi81 yrkande 34 (delvis).

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten* som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 12." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära utgiftsramen för området bör beräknas till ett lägre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 127 884 miljoner kronor år 1997, 129 079 miljoner kronor år 1998 och 131 528 miljoner kronor år 1999.

Utskottet motsätter sig att omställningspensionen från ATP förkortas från tolv till sex månader och anser i enlighet med vad som tidigare redovisats att en sådan åtgärd skulle vara både socialt okänslig och ett avsteg från en politisk överenskommelse om efterlevandepensionernas reformering. Detsamma gäller i hög grad den av regeringen aviserade åtgärden att halvera barnpensionen från ATP. Det innebär att utgifterna för området kan beräknas bli 330 miljoner kronor högre i förhållande till regeringens förslag. Utskottet avvisar även en sådan åtgärd. Som nämnts anser utskottet att besparingar i stället kan göras bl.a. genom en successivt höjd pensionsålder och stramare regler inom förtidspensionssystemet. Enligt utskottets mening bör också möjligheter öppnas till kompetensutveckling och företagande genom "återlånerätt" i pensionssystemet. Alla medborgare upp till 55 år bör under vissa förutsättningar ha rätt att i det reformerade pensionssystemet, i utbyte mot ett års uppskjuten pension, ta ut ett år av pensionen i förtid för att användas till kompetenshöjning eller som riskkapital i eget företag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Med det anförda tillstyrker utskottet motionerna Fi79 yrkandena 4 och 6 (delvis) och Fi97 yrkande 5 (delvis). Vad utskottet anför med anledning av motion Fi79 yrkande 12 bör riksdagen som

6. Utgiftsområden m.m.

Ulla Hoffmann (v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 8: Invandrare och flyktingar som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "yrkande 6." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening finns det inte någon möjlighet att bedöma hur utgiftsnivåerna inom respektive utgiftsområde räknats fram. Det är därför inte meningsfullt att försöka räkna fram några alternativa utgiftsnivåer. Mot bakgrund härav avvisar utskottet regeringens förslag till preliminär utgiftsnivå inom detta utgiftsområde. Utskottet gör vidare den bedömningen att regeringens preliminära utgiftsnivå inom området är otillräcklig. Om gällande lagar tillämpades korrekt av myndigheterna skulle enligt utskottets uppfattning i stället utgiftsramen behöva ökas kraftigt. Utskottet avstyrker bifall till regeringens förslag och motion Fi78 yrkande 5. Finansutskottet bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion Fi80 yrkande 6.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de ramar som regeringen presenterat för resp. utgiftsområden är alltför preliminära för att kunna bedömas. Enligt utskottet är det därför inte meningsfullt att försöka fastställa utgiftsnivåer.

Beträffande de av regeringen angivna besparingarna accepterar utskottet inte en förlängning av sjuklöneperioden då en sådan åtgärd innebär en klar risk för utestängningseffekter. Allt fler människor blir i dag utslagna från arbetsmarknaden och skulle behöva rehabilitering i stället för passiv förtidspensionering. Med tanke på de larmrapporter som kommer från sjukhus runt om i landet är det oklokt att minska på kassornas medel för upphandling av hälso- och sjukvårdsinsatser. Utskottet avvisar därför en minskning av försäkringskassornas medel för köp av rehabiliteringstjänster resp. särskilda medel för upphandling av medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser från hälso- och sjukvården. Ändringarna vad gäller beräkning av sjukpenninggrundande inkomst kan enligt utskottet accepteras med undantag dock för ändringen av den s.k. semesterlönefaktorn. I fråga om ersättningsnivån i sjukförsäkringen anser utskottet att höjningen bör genomföras redan fr.o.m. den 1 januari 1997. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi80 yrkande 6 och avstyrker motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de ramar som regeringen presenterat för resp. utgiftsområden är alltför preliminära för att kunna bedömas. Enligt utskottet är det därför inte meningsfullt att försöka fastställa utgiftsnivåer.

Utskottet motsätter sig en inkomstprövning av änkepension från folkpensioneringen. Utskottet förutser att en sådan besparingsåtgärd kommer att särskilt drabba änkor i 60-årsåldern som utfört obetalt arbete i hemmet och vars make haft låg lön och därmed låg ATP. Utskottet kan inte heller ställa sig bakom att bostadstillägget för pensionärer sänks till 83 % av bostadskostnaden. Eftersom utskottet på grund av det statsfinansiella läget inte anser sig kunna förorda ett återställande av basbeloppet bör i stället kompensationsgraden för bostadstillägg höjas till 87 % av bostadskostnaden. Utskottet avvisar vidare att innehav av fritidsfastighet skall påverka bostadstillägget och vill framhålla att även pensionärerna har drabbats av de höjda taxeringsvärdena och att fritidshusen inte ger någon avkastning förrän de säljs. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi80 yrkande 6 och avstyrker motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi81 yrkande 4 och Fi82 yrkande 7.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn* som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 11." bort ha följande lydelse:

Som utskottet ovan anført finns det inte någon möjlighet att bedöma hur regeringen beräknat utgiftsnivåerna under resp. område. Utskottet avvisar därför regeringens förslag till preliminär utgiftsnivå även inom detta område. Utskottet kan ställa sig bakom besparingar vad gäller bidragsförskotten men endast till den nivå som föreslås i Ds 1996:2 Underhållsstöd till särlevande föräldrar. Ytterligare besparingar leder enligt utskottets uppfattning till sänkta nivåer på underhållsstödet, något som utskottet på det bestämdaste avvisar. Utskottet kan inte heller godta att den högre ersättningsnivån för mamma/pappamånaden slopas. Utskottet avstyrker bifall till såväl regeringens förslag som motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkandena 4, 6 och 7 (de båda sistnämnda delvis), Fi81 yrkandena 4 och 34 (delvis), Fi82 yrkande 7 samt Fi97 yrkandena 10 och 11. Finansutskottet bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anført med anledning av Fi80 yrkande 6.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken *Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten* som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de ramar som regeringen presenterat för resp. utgiftsområden är alltför preliminära för att kunna bedömas. Enligt utskottet är det därför inte meningsfullt att försöka fastställa utgiftsnivåer.

Utskottet motsätter sig att barnpensioner från ATP halveras, då en viktig del av beslutet att avskaffa änkepensionen var att barnpensionerna inte skulle förändras. Nu gör regeringen bådadera. Utskottet avvisar också en förändrad antagandepoängberäkning för förtidspensioner. Utskottet delar visserligen regeringens oro för det ökande antalet förtidspensionärer men anser att det bästa sättet att minska antalet är att satsa på förebyggande åtgärder i form av bättre arbetsmiljö och bättre rehabilitering. Med det anförda tillstyrker ut-

7. Utgiftsområden m.m.

Ragnhild Pohanka (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "bör avstyrkas." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett lägre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 35 886 miljoner kronor år 1997, 36 391 miljoner kronor år 1998 och 38 157 miljoner kronor år 1999.

Utskottet anser att ett s.k. brutet tak skall införas i sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. I dessa försäkringssystem skall ersättning utges med 80 % av inkomsten upp till en viss nivå och med 40 % av inkomsten över denna nivå. En sådan modell är ett solidariskt och samhällsekonomiskt alternativ, som trots att ersättningen i sjukförsäkringskostnaderna under den nämnda nivån höjs till 80 % innebär en besparing på 300 miljoner kronor per år. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi81 yrkandena 4 och 34 (delvis). Motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkandena 4 och 5–7 (delvis), Fi80 yrkande 6, Fi82 yrkande 7 och Fi97 yrkande 4 avstyrks.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "och 8." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett högre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 64 506 miljoner kronor år 1997, 64 940 miljoner kronor år 1998 och 65 729 miljoner kronor år 1999.

Enligt utskottet är pensionärer inte en grupp med en enhetlig ekonomisk standard. Pensionärer med låg pension tillhör en av de grupper i samhället som återkommande drabbats av regeringens olika besparingar. Utskottet motsätter sig därför att bostadstillägget för pensionärer sänks då det kommer att göra pensionärernas redan ansträngda ekonomi ännu svårare. Utskottet ställer sig vidare tveksamt till att innehav av fritidshus skall påverka bostadstillägget. Utskottets principiella inställning är att bostadsbidrag och bostadstillägg till pensionärer bör utformas på likartat sätt. Utskottet motsätter sig också att barnpensionerna från ATP halveras. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi81 yrkandena 4 och 35. Motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkandena 4 och 6–7 (delvis), Fi80 yrkande 6, Fi82 yrkande 7 och Fi97 yrkandena 5 (delvis) och 6–8 avstyrks.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 12: Ekonomiskt stöd till familjer och barn som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 11." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet bör fastställas till 35 681 miljoner kronor för år 1997, 35 899 miljoner kronor för år 1998 och 36 591 miljoner kronor för år 1999.

Utskottet ställer sig positivt till en höjning av ersättningsnivån i föräldraförsäkringen. Utskottet anser dock att den under utgiftsområde 10 presenterade modellen med brutet tak i socialförsäkringarna skall tillämpas ovan inom föräldraförsäkringen. Detta är enligt utskottets mening ett solidariskt och samhällsekonomiskt alternativ som innebär kraftiga besparingar inom utgiftsområdet. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till motion Fi81 yrkandena 4 och 34 (delvis) samt avstyrker bifall till motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkandena 4, 6 och 7 (båda delvis), Fi80 yrkande 6, Fi82 yrkande 7 och Fi97 yrkandena 10 och 11.

8. Utgiftsområden m.m.

Rose-Marie Frebran (kds) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett högre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 36 486 miljoner kronor år 1997, 40 781 miljoner kronor år 1998 och 42 547 miljoner kronor år 1999.

Utskottet avvisar en förlängd sjuklöneperiod, då en sådan åtgärd skulle vara hämmande för tillväxten och drabba dem som står utanför arbetsmarknaden. Utskottet anser att en större del av bördan skall bäras av dem som oftast är friska och föreslår i stället införande av ytterligare en karensdag med ett högkostnadsskydd på 10 dagar per år. Utskottet motsätter sig också en ändrad beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Enligt utskottets uppfattning bör sjukpenninggrundande inkomst i stället beräknas på ett genomsnitt av de senaste 24 månadernas inkomster, vilket kan beräknas ge en besparing på ca en miljard kr per år för utgiftsområdet. Ersättningsnivån i sjukförsäkringen bör höjas till 80 % redan fr.o.m. den 1 januari 1997. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi82 yrkande 7 och avstyrker motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6 och Fi81 yrkande 4.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör beräknas till ett lägre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 63 306 miljoner kronor år 1997, 62 855 miljoner kronor år 1998 och 62 244 miljoner kronor år 1999.

Enligt utskottets uppfattning har många pensionärer genom den nuvarande sämre indexeringen det svårt ekonomiskt. Utskottet motsätter sig därför såväl en inkomstprövning av folkpension för änkepensionärer som att kompensationsgraden i bostadstillägget sänks till 83 % av bostadskostnaden och att innehav av fritidsfastighet skall påverka bostadstillägget. Enligt utskottets

mening bör pensionärerna kompenseras genom höjda bostadstillägg, pensionstillskott och särskilt grundavdrag motsvarande 500 miljoner kronor år 1997, 700 miljoner kronor år 1998 och 800 miljoner kronor år 1999. Vidare bör den reella pensionsåldern kunna höjas med ett halvt år per år fram till år 1999 genom aktiv rehabilitering och ett minskat antal förtidspensionärer. I samband med krisuppgörelsen år 1992 skedde en överenskommelse om att omräkningen av basbeloppet skulle öka från 60 till 80 % när budgetunderskottet understiger 100 miljarder kronor. Enligt regeringens beräkningar kommer budgetunderskottet att understiga detta belopp år 1996. Utskottet, som noterar att regeringen trots detta inte har berört dess betydelse för pensionsutbetalningarna, anser att regeringen bör återkomma på denna punkt. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi82 yrkande 7 och avstyrker motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkande 4, Fi80 yrkande 6 och Fi81 yrkande 4.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Utgiftsområde 12: Ekonomiskt stöd till familjer och barn som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "och 11." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära beräkningen för utgiftsområdet bör fastställas till 38 481 miljoner kronor för år 1997, 39 289 miljoner kronor för år 1998 och 39 981 miljoner kronor för år 1999.

Vad regeringen anför om en höjning av nivån i föräldraförsäkringen är enligt utskottets uppfattning positivt men utskottet anser att en sådan höjning bör ske redan fr.o.m. den 1 januari 1997. Utskottet förordar en ändrad SGI-beräkning där beräkningen skall avse inkomsterna de senaste 24 månaderna. Utskottet vill också förordar en ytterligare sänkning av barnbidraget med 40 kr per månad och att därvid frigjorda medel överförs till barndelen i bostadsbidraget. Detta skulle innebära att barnfamiljer med låga inkomster får en förstärkning av ekonomin och sålunda kompenseras för de sänkta barnbidragen.

Utskottet vill också förordar ett återinförande av vårdnadsbidraget som kan finansieras genom i motsvarande mån minskade statsbidrag till kommunerna, som ju avlastas en del av de ökade kostnader som barnomsorgslagen medför.

Utskottet tillstyrker bifall till motion Fi82 yrkande 7 och avstyrker bifall till motionerna Fi78 yrkande 5, Fi79 yrkandena 4, 6 och 7 (båda delvis), Fi80 yrkande 6, Fi81 yrkandena 4 och 34 (delvis) och Fi97 yrkandena 10 och 11.

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "yrkande 7." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den preliminära utgiftsramen för området bör beräknas till ett lägre belopp än vad regeringen föreslagit, nämligen 131 304 miljoner kronor år 1997, 133 749 miljoner kronor år 1998 och 137 198 miljoner kronor år 1999.

Utskottet kan inte ställa sig bakom en besparing som innebär att barnpensionen från ATP halveras. En sådan besparing blir retroaktiv till sin karaktär. Utskottet anser att besparingen i stället skall göras genom en successivt avvecklad delpension och, som tidigare nämnts, en höjd reell pensionsålder.

9. Övrigt

Bo Könberg (fp) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Övrigt* som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "7 (delvis)." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att tillväxten bör få en inriktning som underlättar och stimulerar till fler anställningar. Enligt utskottets uppfattning bör därför en omfattande reducering ske av arbetsgivaravgifterna. Avgifterna bör under en fyraårsperiod helt avskaffas för personal som arbetar med hushållstjänster. Detsamma bör gälla för personal i kommunal hemtjänst och hemsjukvård. De ekonomiska relationerna mellan staten och kommunerna bör neutraliseras genom justering av statsbidragen till kommuner och landsting. Utskottet anser att finansutskottet med bifall till motion Fi79 yrkande 5 (delvis) och med avslag på motionerna Fi81 yrkande 52 och Fi82 yrkande 7 (delvis) bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför.

10. Övrigt

Ragnhild Pohanka (mp) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Övrigt* som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "7 (delvis)." bort ha följande lydelse:

Utskottet motsätter sig att den allmänna sjukförsäkringsavgiften höjs med 1 % år 1998. Vidare bör enligt utskottet avgiften sänkas med 1 % år 1999. Kommunerna bör få behålla den positiva effekten på skatteunderlaget av den uteblivna höjningen år 1998. För år 1999 bör dock staten kompenseras för avgiftssänkningen genom t.ex. avräkning på statsbidragen. Den budgetförsvagning detta innebär blir mindre genom att staten får minskade utgifter för arbetslösheten till följd av den arbetstidsförkortning som utskottet förordat i annat sammanhang. Utskottet anser att finansutskottet med bifall till motion Fi81 yrkande 52 och med avslag på motionerna Fi79 yrkande 5 (delvis) och Fi82 yrkande 7 (delvis) bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför.

11. Övrigt

Rose-Marie Frebran (kds) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Övrigt* som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "7 (delvis)." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning har kommunerna drabbats hårt av statens besparingar, bl.a. genom införandet av allmänna egenavgifter. Utskottet motsätter sig därför att den allmänna sjukförsäkringsavgiften höjs med 1 % per år t.o.m. år 1998. En utebliven höjning innebär större skatteunderlag för kommunerna och därmed ytterligare 3 miljarder kronor till kommunsektorn.

Utskottet anser att finansutskottet med bifall till motion Fi82 yrkande 7 (delvis) och med avslag på motionerna Fi79 yrkande 5 (delvis) och Fi81 yrkande 52 bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför.

12. Företagens sjuklöneförsäkring

Ingrid Skeppstedt (c) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motion Fi98" bort ha följande lydelse:

Den av Riksförsäkringsverket tillhandahållna sjuklöneförsäkringen som ger små företag möjlighet att försäkra sig mot för höga sjuklönekostnader är enligt utskottets mening alltför dyr. För att förhindra utslagning av befintliga småföretag och för att uppmuntra till såväl expansion som nyföretagande anser utskottet att villkoren för denna försäkring bör förändras. Utskottet anser att finansutskottet med bifall till motion Fi98 bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför.

13. Läkemedelsförmånen

Margit Gennser, Gustaf von Essen, Ulf Kristersson och Åke Sundqvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Läkemedelsförmånen* som börjar med "Sjukförsäkringens kostnader" och slutar med "utskottet föreslagit." bort ha följande lydelse:

Under föregående år höjdes egenavgifterna i läkemedelsförmånen kraftigt. Denna höjning gav enligt regeringen inte avsedd besparingseffekt. Sambandet mellan egenavgifterna, högkostnadsskyddet och den statliga läkemedelsförmånens kostnader byggde inte på korrekta analyser. Den utformning högkostnadsskyddet erhållit ledde till att kostnader, som tidigare burits av landsting men genom överföring av kostnadsansvaret för äldre patienter i samband med ädelreformen överförts till kommunerna, kom att bäras av läkemedelsförmånen. För att minska statens kostnader för läkemedel föreslår regeringen därför en kraftig höjning av högkostnadsskyddet. Enligt utskottets mening är en sådan höjning oacceptabel och kommer att drabba dem som har störst behov av vård och läkemedel. I avvaktan på ett aviserat förslag till ny läkemedelsförmån, vilket utskottet kommer att ta ställning till när det presenteras, föreslår utskottet att högkostnadsskyddet fr.o.m. den 1 juli 1996 höjs med 100 kr till 1 900 kr. Därefter bör en höjning med 100 kr per år genomföras t.o.m. år 1999. Enligt utskottets mening har detta förslag en fördelningspolitisk prägel. Det anförda innebär att utskottet tillstyrker bifall till motion Fi88 yrkandena 1 och 2 och avstyrker bifall till regeringens förslag och motionerna Fi79 yrkande 13, Fi80 yrkande 12, Fi81 yrkande 32, Fi82 yrkande 2 och Fi97 yrkande 3.

Ulla Hoffmann (v), Ragnhild Pohanka (mp) och Rose-Marie Frebran (kds) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Läkemedelsförmånen* som börjar med "Sjukförsäkringens kostnader" och slutar med "utskottet föreslagit." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning innebär regeringens förslag om höjt högstkostnadsskydd en besparing som drabbar dem som har störst behov av sjukvård och läkemedel. Bland dessa grupper återfinns också de med lägst inkomster. Det nya förslag som nu arbetats fram av utskottet innebär höjda egenavgifter för läkemedel och ett kraftigt höjt kostnadsskydd och är inte fördelningspolitiskt bättre än regeringens förslag. Enligt utskottets mening är detta inte acceptabelt. Det anförda innebär att utskottet tillstyrker bifall till motionerna Fi80 yrkande 12, Fi81 yrkande 32 och Fi82 yrkande 2 samt avstyrker bifall till motionerna Fi88 yrkandena 1 och 2 samt Fi97 yrkande 3.

15. Läkemedelsförmånen

Bo Könberg (fp) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Läkemedelsförmånen* som börjar med "Sjukförsäkringens kostnader" och slutar med "utskottet föreslagit." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är den av regeringen föreslagna höjningen av högstkostnadsskyddet alltför socialt okänslig och kommer att drabba dem som har en svår ekonomisk situation. Enligt vad utskottet erfarit föreligger redan nu rapporter om att enskilda på grund av sin svaga ekonomi inte har råd att anlita sjukvården samt att inköpa nödvändiga läkemedel. I stället för den föreslagna höjningen av högstkostnadsskyddet till 2 500 kr förordar utskottet i enlighet med vad som anförts i motionerna Fi79 yrkande 13 och Fi97 yrkande 3 en mer begränsad höjning till 2 000 kr uppdelat på två separata högstkostnadsskydd enligt vad som föreslås i SOU 1995:12 Reform på recept. Utredningens förslag innebär i korthet att två separata högstkostnadsskydd införs; dels ett för patientavgifter för läkarvård och sjukvårdande behandling inom den öppna hälso- och sjukvården, dels ett för läkemedel och vissa förbrukningsartiklar. Under en tolv månadersperiod skall patienten betala maximalt 1 000 kr i vardera systemet. Detta innebär således att ingen skall behöva betala mer än 2 000 kr per år för läkemedel och besök i den öppna hälso- och sjukvården. Utskottet anser vidare att det är angeläget att utreda frågan om ett totalt högstkostnadsskydd som inkluderar även andra kostnader än de för läkemedel och läkarbesök. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionerna Fi79 yrkande 13 och Fi97 yrkande 3 samt avstyrker bifall till regeringens förslag och motionerna Fi80 yrkande 12, Fi81 yrkande 32, Fi82 yrkande 2 och Fi88 yrkandena 1 och 2. Vad utskottet ovan anført bör ges regeringen till känna.

16. Besparingar i tandvårdsförsäkringen

Margit Gennser, Gustaf von Essen, Ulf Kristersson och Åke Sundqvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Tandvårdsförsäk-*

ringen som börjar med ”De åtgärder” och slutar med ”yrkande 5.” bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte ställa sig bakom de av regeringen aviserade ändringarna i tandvårdstaxan. Utskottet vill i stället förorda ett system med ett högkostnadsskydd som träder in redan vid behandlingskostnader överstigande 3 000 kr. Upp till denna nivå bör dessutom råda fri prissättning och därefter bör en åtgärdstaxa införas som fastställs av Riksförsäkringsverket. Denna taxa bör också inkludera tandvårdstekniska produkter. Vad utskottet nu förordar innebär såväl besparingar i tandvårdsförsäkringen som en god tandvård. I syfte att premiera den preventiva tandvården kan också utskottet tänka sig ett system där de patienter som regelbundet besöker tandläkare och sköter sin tandhygien erhåller en viss rabatt. Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi88 yrkandena 3 och 4 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet avstyrker bifall till motionerna Fi80 yrkande 13, Fi82 yrkandena 3 och 4 och Fi97 yrkande 9.

17. Barn- och ungdomstandvård

Margit Gennser (m), Ingrid Skeppstedt (c), Gustaf von Essen (m), Ulf Kristersson (m), Rose-Marie Frebran (kds), Åke Sundqvist (m) och Bo Könberg (fp) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Tandvårdsförsäkringen* som börjar med ”Utskottet har” och slutar med ”yrkande 5.” bort ha följande lydelse:

Beträffande barn- och ungdomstandvården vill utskottet framhålla att det är väsentligt att tandvårdslagen nu ändras så att barn och ungdomar garanteras fri tandvård inom såväl offentlig som privat tandvård. Vad utskottet med anledning av motion Fi88 yrkande 5 sålunda anfört bör ges regeringen till känna.

18. Tandvårdsförsäkringen

Bo Könberg (fp) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Tandvårdsförsäkringen* som börjar med ”De åtgärder” och slutar med ”och 4.” bort ha följande lydelse:

Utskottet ställer sig inte bakom regeringens aviserade åtgärder i tandvårdstaxan. Utskottet vill i stället förorda en höjning av självrisken till 1 000 kr och kan också tänka sig ändrade ersättningsnivåer i försäkringen för behandlingskostnader upp till högkostnadsskyddet. Vad utskottet med anledning av motion Fi97 yrkande 9 sålunda anfört bör ges regeringen till känna. Utskottet avstyrker bifall till motionerna Fi80 yrkande 13, Fi82 yrkandena 3 och 4 och Fi88 yrkandena 3–5.

19. Tandvårdsförsäkringen

Ulla Hoffmann (v) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Tandvårdsförsäkringen* som börjar med ”De åtgärder” och slutar med ”och 4.” bort ha följande lydelse:

Utskottet avvisar regeringens aviserade besparingsåtgärder genom ändringar i tandvårdstaxan. De besparingsåtgärder som tidigare vidtagits genom ändringar i taxan innebär att redan i dag får enskilda avstå från nödvändig tandvård. Utskottet anser att regeringen borde sammankalla en parlamentarisk grupp vars syfte skall vara att komma med förslag till hur en solidarisk fördelning av resurserna inom tandvårdsförsäkringen skall ske. Vad utskottet med anledning av motion Fi80 yrkande 13 sålunda anfört bör ges regeringen till känna. Utskottet avstyrker bifall till motionerna Fi82 yrkandena 3 och 4, Fi88 yrkandena 3–5 och Fi97 yrkande 9.

20. Tandvårdsförsäkringen

Rose-Marie Frebran (kds) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Tandvårdsförsäkringen* som börjar med ”De åtgärder” och slutar med ”och 4.” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att regeringens aviserade ändring av tandvårdstaxan innebär ett ökat stöd till dem med minst behov och ett minskat stöd till dem med störst behov. En sådan ändring kan inte accepteras. Utskottet stöder dock att besparingar på 88 miljoner kronor görs i tandvårdsförsäkringen. För att åstadkomma detta anser utskottet att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som utgår från att högkostnadsskyddet behålls på nuvarande nivå och att taxan utformas något annorlunda, t.ex. genom införande av en något högre självrisk. Vad utskottet med anledning av motion Fi82 yrkandena 3 och 4 sålunda anfört bör ges regeringen till känna. Utskottet avstyrker bifall till motionerna Fi80 yrkande 13, Fi88 yrkandena 3–5 och Fi97 yrkande 9.

21. Anslagen F 1. Riksförsäkringsverket och F 2. Allmänna försäkringskassor

Ragnhild Pohanka (mp) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken *Anslagen F 1. Riksförsäkringsverket och F 2. Allmänna försäkringskassor* som börjar med ”Utskottet tillstyrker” och slutar med ”yrkande 41.” bort ha följande lydelse:

Då utskottet motsätter sig genomförandet av ett nytt ålderspensionssystem saknas anledning att anslå medel till Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna för informationsinsatser avseende detta system. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till motion Fi81 yrkande 41.

Gotab, Stockholm 1996